

فلسفه قربانی کردن، جدا شدن از وابستگی هاست/ ابتلائات حضرت ابراهیم

قدیمی ترین عبادتی که سراغ داریم مسئله قربانی است، سابقه قربانی از حج بیشتر است. انسان با قربانی کردن، آنچه خود دارد را با خدا تقسیم می کند.

قدیمی ترین عبادتی که سراغ داریم مسئله قربانی است، سابقه قربانی از حج بیشتر است. انسان با قربانی کردن، آنچه خود دارد را با خدا تقسیم می کند.

عید قربان یکی از بزرگترین اعیاد جهان اسلام است. حکمت اعمالی که در این روز وارد شده است و ابتلائاتی که بر حضرت ابراهیم(ع) در این روز عارض شد، محل تامل و بررسی است. از این رو در مورد فلسفه این روز بزرگ و ذبح قربانی و ... نظر چند تن از کارشناسان دینی کشور را در ادامه می خوانید؛

ابتلائات حضرت ابراهیم(ع)

علی قربانی کارشناس مسائل دینی در مورد ابتلائات حضرت ابراهیم(ع) گفت: جناب ابراهیم بلاکش بوده و دائما هم دنبال بلا می گشته است. از دعاهای حضرت ابراهیم این بوده که خدایا آن ابتلائات عظیم خود را به من وارد کن که در سایه این ابتلائات به تو نزدیک تر شوم. انقدر قلب این خلیل الرحمن گداخته شده بود که به تعبیر مابین ابتلائات برای او مثل نقل و نبات بود. ما از پس هضم این ابتلائات بر نمی آیم چه برسد به اینکه بخواهیم در این وادی وارد شویم. لذا علما فرمودند که اگر می خواهید مسیر محبت را طی کنید، از خدا بلا نخواهید، این کار، کار ابراهیم است که مسیر محبت را با بلا طی کرد، شما دنبال عافیت باشید و بگویید محبت را با عافیت به ما عنایت کن.

مقامی مخصوص امام حسین(ع)

وی اظهار داشت: شنیده اید حضرت ابراهیم چه امتحانات عجیب و غریبی را پس داده است. از حضرت صادق(ع) سوال شد که بهترین لحظات برای پدر و مادر چه زمانی است؟ گفتند آن موقع که بچه دنیا بیاید و این بچه بزرگ می شود و به سن جوانی می رسد، بهترین لحظه برای پدر مادر آن لحظه ای است که قد و بالای این جوان را تماشا می کنند و با دیدن قد و بالای جوانشان لذت می برند. حالا جناب ابراهیم سه شب خواب می بیند که این بچه را ذبح می کند. متوجه شد که یک امر الهی است. همان خواب را برای خودش حجت دانست. دست بچه اش را گرفت و با مقدماتی که می دانید برای ذبح آماده نمود. ابراهیم کوه توحید است اما فرمان رسید که بلند شو این کار، کار تو نیست و به جای اسماعیل این گوسفند را ذبح کن. لذا به او گفته شد که این مقامی است که مخصوص امام حسین است. جناب شهید ثانی روایتی در مورد مصیبت فرزند نقل می کند که پدر و مادر به مقاماتی می رسند که به واسطه هیچ چیزی در این عالم الا مصیبت فرزند نمی شود به آن مقامات رسید. اما پس از آنکه جناب ابراهیم بر روضه حضرت سیدالشهدا(ع) گریه کرد، حضرت جبرائیل فرمود آن چیزی را که می خواستیم به واسطه آن امتحان و ذبح فرزند به شما بدهیم، همه آن، بلکه بالاتر از آن را به واسطه این اشکی که بر امام حسین ریختی به تو می دهیم.

پیامبر فرمود من فرزند دو ذبیح هستم

قربانی ادامه داد: پیغمبر اکرم فرمود «انا بن ذبیحین» یعنی من فرزند دو ذبیح هستم. بعضی ها در تفسیر این روایت و روایتی که پیغمبر فرمودند «و انا من الحسین» می فرمایند منظور از دو ذبیح، جناب اسماعیل و امام حسین می باشد. دو ذبیح در طول تاریخ بی نظیر هستند، یکی اسماعیل و یکی هم امام حسین (ع) است. اما با این تفاوت که اسماعیل ذبیح شد اما ذبح نشد ولی امام حسین را ذبح کردند. بین این دو چقدر تفاوت وجود دارد، ابراهیم هر کاری کرد خنجر نبرید، عصبانی شد و خنجر را به زمین کوبید. به امر خدا خنجر به صدا در آمد که «الخلیل یامرونی و الجلیل ینهونی» خلیل که تو باشی من را به بریدن امر می کند اما چه کنم که خدای جلیل مرا نهی می کند. اسماعیل ذبح نشد اما ذبیح حضرت زهرا (س) در کربلا ذبح شد.

این کارشناس دینی افزود: جناب ابراهیم از خدا بلای عظیم را طلب کرد و خداوند آن امتحانات را از او گرفت. اما می فرمایند اوج ابتلائات این دنیا همان بلایی است که حضرت ابراهیم نیز گرفتار آن شد و آن این است که انسان، زن و بچه و نزدیکترین افراد به خود را برای خدا فدا کند. این کار هر کسی نیست. همین قدر که این عمل ابراهیم در دیدگاه خدا مقبول واقع شد، همه باید این مسیر را طی کنند. لذا در اعمال حج باید اعمالی مشابه آنچه برای ابراهیم اتفاق افتاد انجام یابد.

حج، جهاد ضعیف امت است

وی گفت: پیغمبر فرمود «الحج جهاد ضعیف امتی» یعنی حج، جهاد ضعیف امت است. پیرمردها و پیرزن ها که نمی توانند جهاد کنند و شمشیر دست بگیرند. در غیر اینصورت، جهاد کسانی که قوی هستند اینگونه نیست. حشاشان هم اینگونه نیست. جهاد و حج آنها در کربلاست. ضعیف امت پیامبر باید گوسفند ذبح کنند، شیطان را سنگ بزنند، شب عرفه بیتوته کنند و... اما آنهایی که قوی هستند باید در مسیر کربلا قرار بگیرند و زن و بچه شیرخواره و جوان خود را در راه خدا فدا کنند. «بِأَبَى أُنْتُمْ وَ أُمِّي وَ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ نَفْسِي» این اوج سیر در راه خداست.

علی قربانی معتقد است: ابراهیم به آن ابتلائات عظیم گرفتار شد و در سایه این ابتلائات باید اسماعیل را ذبح می کرد. اما به او می گویند ابتلائات تو ابتدای سیر کربلاست. یعنی وقتی از روی سینه اسماعیل بلند شد، از اینجا به بعد برای استقامت در این

مسیر باید زیر سایه شفاعت امام حسین (ع) قرار بگیرد. جبرائیل او را به گودی قتلگاه برد و برای او روضه خواند. وقتی ابراهیم برای امام حسین گریه کرد، به خاطر قطرات اشکی که برای حضرت سیدالشهداء ریخت، همه آن مقاماتی که قرار بود به واسطه ذبح اسماعیل به او داده شود، بلکه بالاتر از آن را به او کرامت نمودند.

قربانی کردن از اولین عبادت هاست

حجت الاسلام احمد عابدی در مورد فلسفه قربانی کردن به [خبرنگار مهر](#) گفت: قدیمی ترین عبادتی که سراغ داریم مسئله قربانی است، سابقه قربانی از حج بیشتر است، و حتی از روزه بیشتر است قرآن می فرماید: **وَإِذْ أَخْبَرْنَا نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ أَن نَّاتِيكَ بِالْحَقِّ إِنْ قَرَّبْتَ قَرَبًا فَتَقَبَّلْ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ**، هابیل بهترین گوسفندش را برای قربانی آورد و قابیل کشاورزی داشت و گندم های غیر سالم را برای هدیه آورد. خدا از هابیل قبول کرد و از قابیل نپذیرفت و اختلاف از همین جا شروع شد.

وی افزود: قربانی از اولین عبادت ها است از اولین نوع پرستش خداوند است یعنی انسان می گوید من در برابر خداوند بهترین چیزی را که دارم تقدیم خدا بکنم. یعنی درواقع آنچه خود دارد با خدا تقسیم می کند. یک معنی دیگر اینکه انسان بگوید من مالک چیزی نیستم یعنی انسان تمرین فداکاری و ایثار بکند. بهترین چیز برای کسی عمر اوست و برای کس دیگری مثلا کتاب اوست و ... قربانی یعنی انسان بهترین چیزی دارد تقدیم به خدا نماید.

آداب قربانی کردن

این کارشناس دینی بیان داشت: وقتی قربانی ذبح می شود اولین دستور شرع این است که اگر چشم گرسنه و فقیری به قربانی افتاد حتماً به او گوشت بدهید. اگر ندهید ضررهای اخلاقی و آثار وضعی دارد. یعنی باید به فقیری که می بیند حتماً گوشت بدهید. نکته دیگر اینکه، حیوانی که ذبح می شود، دستور شرع تقسیم بین دوستان و فقرات، یعنی یک قسمت به فقیر، یک قسمت هم برای تالیف قلوب دوستان و خویشاوندان برای همدلی در نظر گرفته شود.

یکی از موارد سخاوت قربانی کردن است

حجت الاسلام فرحزاد نیز در مورد اعمال عید قربان گفت: یکی از مهم ترین اعمال عید قربان قربانی کردن است. قربانی کردن برای افرادی که مکه مشرف شدند واجب است و برای بقیه هم مستحب موکد است. یکی از موارد سخاوت قربانی کردن است. یکی از موارد بهترین صدقه دادن ذبح گوسفند است و این ذبح گوسفند بسیار در روایات ما سفارش و اشاره شده است. روایت زیبایی دیدم که اول قطره ای از خون گوسفند که به زمین می رسد خدا صاحب آن گوسفندی که قربانی کرده گناهایش را می آمرزد خدا این را دوست دارد و رفع بلا می کند من خواهش دارم هر چند وقت یک بار آن هایی که تمکن مالی دارند قربانی کنند.

برای قربانی کردن قرض کنید

وی افزود: قربانی کردن در غیر عید قربان هم خوب است دو روایت دیدم خیلی جالب و زیبا بود یکی این که یکی از نزدیکان پیغمبر خدا عرض کرد من پول ندارم قربانی کنم، چه کار بکنم فرمودند برو قرض بکن و قربانی کن، قرض قربانی را خدا ادا می کند. یعنی خدا وعده داده که اگر کسی برای قربانی و صدقه دادن و کار خیر قرض کرد من قرض اش را ادا می کنم.

وی گفت: گفتند ما توان این که یک گوسفند را قربانی بکنیم نداریم فرمودند اشتراکی انجام بدهد فامیل ها، همکاران، دوستان، شریک شوند و قربانی کنند. این قربانی کردن و صدقه دادن را خدا خیلی دوست دارد. دیگران این صدقاتی است که بلاهای بزرگ را دفع می کند این قربانی بلاگردان ما است.

فلسفه قربانی کردن جدا شدن از وابستگی هاست

حجت الاسلام مرتضی دانشمند درباره فلسفه قربانی کردن در روز عید قربان به [خبرنگار مهر](#) گفت: انسان برای رسیدن هدف و محبوب خودش یکسری موانعی در راه دارد که یکی از آن موانع، همان وابستگی ها و دلبستگی های خودش است. انسانی که می خواهد به هدفش برسد باید این موانع را رفع کند.

وی افزود: در قرآن هم وارد شد «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ» یعنی هرگز به نیکی ها نخواهید رسید مگر اینکه از آنچه که دوست دارید انفاق کنید یعنی از آن چیزی که دوست دارید بگذرید. در حقیقت می شود گفت فلسفه قربانی کردن جدا شدن از وابستگی هاست.

دانشمند در مورد اینکه حضرت ابراهیم در خوابی که دیدند تصمیم به ذبح حضرت اسماعیل گرفتند آیا خواب در فرهنگ دینی حجت دارد؟ گفت: در مورد این خواب در قرآن آیاتی آمده است. در فرهنگ قرآنی چند نوع خواب داریم. خواب رحمانی، خواب شیطانی، اضطغات احلام، خواب های درهم و پریشان از انواع خواب هاست. خواب های رحمانی که فرشته از سوی خدا می آورد، تعبیر دارد و درست است. خواب های شیطانی آتھایی که از سوی شیطان می آید است که تعبیر ندارد. یکسری خوابها را انسان از روی مزاج تحت شرایط محیطی می بیند؛ آن هم تعبیر ندارد، یکسری خوابها هم وجود دارد که طبق سوره یوسف خوابی است که اضطغات احلام است و خواب درهم و پریشان است. افرادی که معبر زبردست باشند می توانند آنها را تعبیر کنند همانطور که حضرت یوسف خواب پادشاه مصر را تعبیر کرد.

وی ادامه داد: اما خواب پیغمبران همه رحمانی است و تعبیر دارد. در نتیجه خواب حضرت ابراهیم هم حجیت دارد. برای همین وقتی خواب دید به فرزندش گفت در خواب می بینم، نگفت که خواب دیدم، فعل مضارع به کار برده است؛ یعنی خوابش تکرار شده بود. خواب می بینم که تو را ذبح می کنم، بنابراین حجیت داشت و باید دستور الهی را اطاعت می کرد.

دانشمند درباره اهمیت و جایگاه عید قربان در فرهنگ مسلمانان گفت، جایگاه آن این است که ما با آن فرهنگی که بنیانگذارش

حضرت ابراهیم(ع) معلم توحید است، آشنا می شویم، با فداکاری و قطع تعلقاتی که حضرت ابراهیم در راه خدا داشت و با آن سنتی که ایشان بنا نهاد، حاجیان می روند به طور نمادین به شیطان سنگ می زنند که دشمن انسان است و آن طرف قطع تعلقات با کشتن و ذبح گوسفند یا شتر یا گاو است و از آن سنت تأسی می گیرند و خود را از آن تعلقات و وابستگی ها رها می کنند.

دانشمند در پایان گفت: در خوابی که حضرت ابراهیم(ع) دیده بود در سوره صافات نکته جالبی است. وقتی حضرت ابراهیم(ع) در خواب ماموریت پیدا می کند که فرزندش اسماعیل را قربانی کند، آن گفتگو و دیالوگی که بین حضرت ابراهیم(ع) و حضرت اسماعیل(ع) می شود، بسیار جالب است. یعنی حضرت اسماعیل این کار را با حضرت اسماعیل جوان مطرح می کند و در میان می گذارد یعنی یک دفعه نمی آید کارد را زیر گلوی حضرت اسماعیل(ع) بگذارد می آید با او مشورت می کند، ای فرزندم در خواب می بینم که تو را سر می برم، نظر تو چیست؟ درسی که از این خواب می گیریم این است که افراد، پدران و کسانی که با جوانان سر و کار دارند، در برخورد با جوانان تحکمی نمی توانند عمل کنند، بلکه باید مشورت با آنها را پیشه کنند. بعد آنقدر فرزند خودش را خوب تربیت کرده بود و تسلیم فرمان خدا بود که فرزندش گفت پدرجان همان چیزی که خداوند به تو فرمان داده انجام بده و خواهی یافت که با خواست خداوند صبر خواهیم کرد. این درسی است که از این گفتگوی پدر و پسر، از قرآن و قربانی کردن می آموزیم.